

‘We hebben veen keihard nodig om te verduurzamen’

‘We moeten verduurzaming sectorbreed oppakken, niet via kleine commercieel gedreven projecten’

Het buzzword in de sector als het gaat om verduurzamen is *peat-free*. En hoewel Kekkilä-BVB als een van de marktleiders volop bezig is met verduurzaming, is *peat-free* volgens commercieel directeur Guido Linders een te simpele oplossing voor dé uitdaging van de toekomst. ‘We hebben veen keihard nodig als we willen verduurzamen.’

Auteur: Hein van Iersel

Linders legt uit: 'Wereldwijd gebruiken we op dit moment jaarlijks ongeveer 70 miljoen kuub substraat. Meer dan de helft daarvan wordt gevormd door veen. De verwachting is dat de totale hoeveelheid substraat in de toekomst alleen maar zal toenemen. De schattingen variëren, maar verwacht wordt dat we in 2050 vier keer zoveel substraat nodig zullen hebben, een ontwikkeling die vooral wordt aangejaagd door de wens om te verduurzamen. Ga maar na: om te verduurzamen, zullen we meer in een beschermde omgeving gaan telen, in kassen en tunnels. Daarvoor hebben we substraat nodig. Telen in een beschermde omgeving met substraat heeft alle mogelijke duurzaamheidsvoordelen. Je kunt water en meststoffen optimaal reguleren, en dat met een hogere opbrengst. Onderzoeken in Wageningen tonen aan dat je zo gemiddeld vijftig procent minder water nodig hebt en zelfs zestig procent minder meststoffen. Met een kwalitatief hoogstaand substraat kun je dus heel efficiënt met water en meststoffen omgaan. Dat is iets wat steeds belangrijker gaat worden. Meststoffen worden schaars en duur en datzelfde geldt voor water. In Nederland dreigt er niet echt een tekort aan water, maar wereldwijd wel.'

Is Kekkilä-BVB dan een tegenstander van *peat-free*? Nee, natuurlijk niet. Het bedrijf werkt binnen de VPN (Vereniging Potgrond- en Substraatfabrikanten Nederland) keihard mee aan het opzetten van een Green Deal, waarin wordt afgesproken dat het aandeel veen in substraat wordt afgebouwd. De vraag hierbij is niet of veen functioneel te vervangen is in substraat. Dat is volgens Linders op zich best mogelijk. 'Het punt is alleen dat er van de alternatieve grondstoffen bij lange na niet voldoende voorraad in de markt is en dit tekort zal alleen maar nijpender worden.'

Linder gaat verder en waarschuwt 'Daarbij geldt ook dat de excellente eigenschappen van veen eigenlijk niet zijn te evenaren en dan met name als het gaat om zuiverheid, buffer functie en stabiliteit.'

'Schuldloos leven bestaat niet'

Mijn afspraak met Linders is in het nieuwe Benelux-hoofdkantoor van Kekkilä-BVB, op het voormalige Floriade 2012-terrein in Venlo. Linders wijst naar de dennenbossen bij het kantoor, waarin nogal wat bomen gesneuveld lijken te zijn door de recente stormdrieling Dudley, Eunice en Franklin. 'Stel je voor dat we

Substraat	Substraatproductie miljoen kuub 2017	Substraatproductie miljoen kuub 2050
Veen	40	80
Kokos	11	46
Houtvezel	3	30
Schors	2	10
Compost	1	5
Perliet	1,5	10
Steenwol	0,9	4
Turfsteen	8	33
Nieuwe substraten	0	65
Totaal	67,4	283

Bron: Wageningen Universiteit, Chris Blok 2017

al dat stormhout uit alle bossen zouden halen en zouden verwerken tot substraat. Vervezeld hout en bark zijn prima onderdelen van kwaliteitssubstraat. De vraag is alleen of dit duurzamer zou zijn dan substraat van alleen veen. Ik bedoel daarmee: schuldloos leven bestaat niet en aan ieder materiaal kleven wel nadelen. Mijn stelling is dat we gezien de verwachte toekomstige groei al die grondstoffen nodig hebben om de markt te voorzien. In de discussie over het gebruik van veen gaat het bijvoorbeeld vaak over de CO₂-uitstoot van veen, maar dat geldt natuurlijk net zo goed voor de verwerking van alternatieve grondstoffen, zoals dit stormhout.'

Commercieel

Kekkilä-BVB is een van de top vijf bedrijven wereldwijd die de grondstoffen voor substraten winnen en distribueren. In die rol stoort Linders zich weleens aan kleinere lokale aanbieders die op basis van één heel beperkt voorradige grondstof mooi weer proberen te spelen. Althans, dat is de uitleg die Linders eraan geeft. Linders: 'Wij zijn zelf bijvoorbeeld in staat om zeer beperkt *carbon neutral* veen te leveren. Dit houdt concreet in dat we de complete CO₂-emissie compenseren door aanplant. Heel mooi, maar op die manier kunnen we maximaal 100.000 ton beschikbaar stellen voor de markt. Wordt de markt als geheel daar duurzamer van? Ik denk van niet. Dat is een commerciële actie, waarmee we een paar klanten kunnen helpen hun duurzaamheidsdoelstellingen te halen. Daar is niks mis mee, maar de markt als geheel wordt daarmee niet duurzamer.'

'Wij kunnen zelf zeer beperkt *carbon neutral* veen leveren'

Linders over de fusie van BVB Substrates en Kekkilä

Drie jaar geleden fuseerde BVB Substrates met de Finse substraatfabrikant Kekkilä. Linders daarover: 'BVB Substrates was een familiebedrijf. Op een gegeven moment kregen wij als management team van de familie de vraag waar het bedrijf in de toekomst het best mee gediend zou zijn. Wij hebben toen als directie de verschillende scenario's bekeken en daaruit kwam de keuze voor Kekkilä naar voren. We werkten al intensief samen met Kekkilä, omdat dit onze grootste leverancier was van veen uit de Baltische staten. Inmiddels zijn we een paar jaar verder en de fusie is wat mij betreft geslaagd. Het is echt een combinatie van Nederlands ondernemerschap en Scandinavische degelijkheid.'

Iedereen wil verduurzamen

Daarnaast blijft de verduurzaming volgens Linders achter door de versnippering van de markt. De kwekers, die de vraag naar meer duurzaamheid op hun bordje krijgen, zijn hoofdzakelijk mkb-bedrijven. Die hebben niet

altijd de kennis om te verduurzamen, maar krijgen die eis wel van hun opdrachtgevers. Dat zijn in steeds belangrijkere mate de internationaal opererende retailers, zoals Edeka en Lidl. Dit soort bedrijven beschikt over enorm veel kennis van hun klanten.

Doordat retailers steeds groter worden, steeds vaker centraal inkopen en daarbij specifieke eisen stellen op het gebied van duurzaamheid, is het belangrijk dat je als boomkwekerij- en substraatsector met één duidelijk verhaal komt. Deze ontwikkeling ziet Linders als een tweede belangrijk argument om niet met relatief kleinschalige duurzaamheidsinitiatieven te komen. De oplossing ligt volgens hem in samenwerken in de sector.

‘Meststoffen worden schaars en duur en datzelfde geldt voor water’

En wat vind de wetenschap?

De cijfers waarop Linders zijn stelling en oproep baseert zijn niet uit de lucht gegrepen, maar gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek dat in 2019 werd gepubliceerd in het wetenschappelijke tijdschrift *Acta Horticulturae*. Wij vroegen wetenschapper Chris Blok om kort te reageren op het verhaal van Linders.

Blok: ‘Wij hebben de marktgroei onderbouwd door het gebruik van substraten te koppelen aan de koopkrachtontwikkeling en omvang van de wereldbevolking. Het goede nieuws hier is dat mensen er in hun besteedbaar inkomen gemiddeld langzaam op vooruit gaan. Als mensen met een lage koopkracht groeien in inkomen veranderen hun bestedingen en worden bijvoorbeeld meer groenten ten opzichte van rijst gekocht en verder meer geld besteed aan groen in de omgeving (bijv. tuinplanten). Bij het optellen van de effecten van bevolkingsgroei en koopkrachttoename blijkt dat de vraag naar groeimateriaal tot 2050 lijkt te verviervoudigen. Opvallend was verder dat de groei van het aandeel “ornamentals” groter is dan die van de groenteconsumptie. Bij dit alles is er uitgegaan van een toenemend gebruik van veen (maar niet in Europa). Niet omdat de onderzoekers dit wenselijk vinden maar omdat het zo moeilijk is in de markt zo snel zoveel alternatieve groeimateriaal te vinden van de juiste kwaliteit.’

Chris Blok

Wageningen Universiteit